

Kouluverkkoselvitys

Hyvinvointilautakunta 12.06.2024 § 65

37/12.00.03.00/2024

Liperin kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 18.12.2023 § 77 vuoden 2024 talousarvion. Talousarvion yhtenä toiminnallisena tavoitteena on laatia yhteistyössä elinympäristöpalveluiden kanssa koulu-, päiväkot- ja liikuntapaikkaverkkoselvitys. Päiväkot- ja kouluverkkoselvitys käynnistettiin hyvinvointipalveluiden toimesta 24.1.2024 §:ssä 10.

Kouluverkkoselvitys laaditaan talouden tasapainottamisen toimenpiteenä. Kouluverkkoa on tarkasteltava myös perusopetuksen oppilasmäärän vähentyessä. Syntyvyys on koko valtakunnassa selvästi laskenut ja tällä on suora vaikutus opetuksen järjestämiseen.

Kouluverkkoselvityksellä saadaan kartoitettua kunnan taloudellisia resursseja, oppilasmäärän kehitystä vastaava, sekä opetuksen ja kasvatuksen laadun turvaava perusopetuksen koulujen verkko. Verkkoselvitys ja sen valmistumisen jälkeen tehtävät kouluverkkopäätökset vaikuttavat laajasti alueen lapsiin ja perheisiin, kunnan henkilöstöön sekä kunnan eri alueiden kehitykseen. Kouluverkon päätöksillä on suuria taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia.

Kouluverkkoselvityksessä on tarkasteltu

- väestö- ja oppilasennusteet
- kuntatalouden tilanne
- Koulujen nykytilan kuvaus, opetuksen, ruokahuollon, siivouksen ja kiinteistönhuollon järjestäminen
- Perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten, opiskeluhuollon ja oppimisen tuen järjestäminen kouluittain
- Koulujen kunto ja toiminnan kustannukset
- Kunnan strategiset tavoitteet ja kaavoitus
- Kouluverkon vaikutuksen kunnan elinvoimaisuuteen ja tulevaisuuden väestökehitykseen
- Neljän erilaisen tulevaisuusskenaarion vaikutukset
- Lapsivaikutusten arviointi

Syntyvyys on koko Suomessa laskenut nopeasti, myös Liperissä. Liperin kunnassa asukasluku on pysynyt hyvin tasaisena ja lapsia syntyy

kunnassa vielä maakunnallisesti vertailtuna melko hyvin. Opetuksen ja kasvatuksen palvelut ja niiden kehittäminen ovat edelleen hyvin tärkeitä. Oppilasmäärät alakoulun luokilla ovat olleet korkeimmillaan lukuvuonna 2023–2024. Tämän jälkeen oppilaiden määrä 1.–6. vuosiluokilla lähtee selvään laskuun. Ennusteen mukaan lukuvuonna 2030–2031 on 270 oppilasta vähemmän kuin lukuvuonna 2023–2024. Oppilasmäärän lasku seitsemässä lukuvuodessa 29,5 %.

Laadukas ja yhdenvertainen perusopetus on kunnan tärkeä vetovoimatekijä. Sillä turvataan väestönkasvua ja henkilöstön saatavuutta tulevaisuudessa. Liperin kunnan kolmen taajaman rakenne mahdollistaa tasapuoliset palvelut eri puolelle kuntaa melko hyvin saavutettavaksi.

Esitetyt toimenpiteet

Kouluverkkoselvityksen työryhmä esittää, että kunnassa jatketaan kouluverkon muutosvalmistelua esitetyn skenaarion 2 pohjalta, jossa jatkossa kunnassa olisi kolme taajamakoulua. Jatkovalmistelussa määritellään kyläkoulujen sulkemisen aikataulut, lopulliset uudet oppilaaksiottoalueet sekä muut jatkotoimenpiteet erillisinä prosesseina ja ne tuodaan myöhemmin valtuuston päätettäväksi.

Lisäksi esitetään seuraavia toimenpiteitä

- Tehdään Paloaukean yksikön kunnan jatkotutkimukset sekä aloitetaan lähivuosina yksikön peruskorjauksen suunnittelu. Samalla selvitetään mahdolliset tilamuutokset palvelemaan paremmin opetussuunnitelman noudattamista.
- Parannetaan Ylämyllyn alakoulun liikennejärjestelyiden turvallisuutta nopealla aikataululla.
- Parannetaan Ylämyllyn alakoulun ict-laitekantaa muiden taajamakoulujen tasolle jaksottaen toimenpiteitä talousarviossa eri vuosille.
- Tehdään Salokylän, Jyrin ja Mattisenlahden yksiköihin pienimuotoiset kuntoarviossa mainitut huoltotoimenpiteet mm. lumiesteiden korjaukset, mutta mittavampia peruskorjauksia ei suunnitella.
- Pyritään siirtämään Salokylän koululla toiminta päärakennukseen elokuusta 2025 alkaen, pl. teknisen käsityön tilat. Näin toimitaan koulun lakkautumiseen saakka.
- Aikataulutetaan ja suunnitellaan tuleva koulukuljetuskilpailutus niin, että se palvelee parhaiten kolmen taajamakoulun mallia
- Tuodaan jatkovalmisteluun Ylämyllyn koulun toiminnan supistaminen kahteen kiinteistöön. Tämä tarkoittaisi Jyrin yksiköstä luopumista siinä vaiheessa, kun oppilaat mahtuvat Patteriston ja

Paloaukean yksiköihin. Patteriston yksikössä opiskelisivat luokat 6–9 ja Paloaukealla luokat 1–5.

- Perusopetuksen muut mahdolliset talouden tasapainottamisen toimenpiteitä valmistellaan osana talous- ja strategiatyötä.

Kouluverkkoselvitystä on laadittu päättäjiä, kuntalaisia ja henkilöstöä osallistaen ja sen laadinnasta on vastannut erillinen työryhmä. Henkilöstön keskustelutilaisuus järjestettiin 27.5.2024 ja kuntalaisille 29.5.2024. Molemmat tilaisuudet järjestettiin Teams-yhteydellä. Tilaisuuksiin ei tarvinnut ilmoittautua.

Vaikutusten arviointi

Kouluverkkoselvityksessä on tehty laaja lapsivaikutusten arviointi. Selvitystyön aikana on arvioitu taloudellisia vaikutuksia, henkilöstövaikutuksia sekä kouluverkkomuutosten vaikutuksia kunnan elinvoimaan. Arviointien kuvaukset ja lapsivaikutusten yhteenvedot löytyvät kouluverkkoselvityksen raportista.

Kolmen taajamakoulun malli vastaa hyvin selvitystyössä asetettuja tavoitteita. Se on taloudellisesti edullisin ja tilankäytöllisesti tehokkain opetuksen järjestämisen malli. Kolmen taajamakoulun mallilla voidaan ohjata vähenevä taloudellinen resurssi perustehtävään, opetuksen järjestämiseen. Tässä mallissa peruskorjauskustannukset ovat pienimmät, koska korjattavia kouluja on vähemmän. Ruokakuljetuksien kustannukset sekä kiinteistökustannukset kyläkouluilta poistuvat ja henkilöstöä voidaan vähentää.

Lapsimäärän väheneminen mahdollistaa sen, että henkilöstöä on lukuvuonna 2030–2031 alustavan arvion mukaan 22 henkilötyövuotta nykyistä vähemmän, vaikka muutoksia kouluverkkoon ei tehtäisi. Kolmen taajamakoulun mallissa lukuvuonna 2030–2031 henkilötyövuosia olisi jopa 28 nykyistä vähemmän, mikä tarkoittaisi merkittävää säästöä.

Kolmen taajamakoulun malli mahdollistaa selkeät kokonaiset perusopetusryhmät kaikkiin kouluihin sekä tuo kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimisen ja kasvun tukeen sekä opiskeluhuoltoon.

Liperissä kylien ja taajamien väliset etäisyydet ovat maltilliset ja koulumatkoihin käytettävä aika pystytään pitämään kohtuullisena. Koulujen saavutettavuus pysyy edelleen melko hyvänä ja koulumatkat turvallisina. Kuljetusoppilaiden määrä kuitenkin kasvaa. Koulukuljetuskustannukset hieman kasvavat, koulumatkojen pidentyessä, mutta muutoksen ei ennakoida olevan merkittävä.

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta hyväksyy laaditun kouluverkkoselvityksen sekä esittää asiakirjan ja sen sisältämät jatkotoimenpide-ehdotukset kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Jani Salomaa esitti hyvinvointijohtajan esityksestä poiketen, että laadittua kouluverkkoselvitystä ei hyväksytä ja se palautetaan uudelleen valmisteluun. Esitystä ei kannatettu. Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote Toimeenpano Lisätietoja	kunnanhallitus hyvinvointipalvelut hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185